

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ
Управління організаційного забезпечення
та автоматизованого документообігу

01043, м. Київ, вул. П. Орлика, 4

Г. Чижик

foi+request-17381-91e6c556
@dostup.pravda.com.ua

Шановна пані Чижик!

На Ваш інформаційний запит, що надійшов до Верховного Суду України 14 лютого 2017 року електронною поштою, направляємо копію протоколу засідання Пленуму Верховного Суду України, що відбулося 3 жовтня 2016 року.

Повідомляємо також, що участь у вказаному засіданні Пленуму взяв 21 суддя Верховного Суду України (станом на 3 жовтня 2016 року до складу Верховного Суду України входило 25 суддів).

Рішення про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» статті 6, частинам першій і другій статті 8, частинам першій і другій статті 24, частинам першій і другій статті 55, частинам першій, п'ятій і шостій статті 126 Конституції України прийнято одногolosно.

Додаток: на 7 аркушах.

З повагою

Начальник управління

Л.К. Ковальчук

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

вих № 22 - 505/0/8-17 від 16.02.2017

17:03:24

**Протокол засідання Пленуму
Верховного Суду України**

від 3 жовтня 2016 року
Початок о 10 годині

На засіданні Пленуму присутні представники акредитованих засобів масової інформації.

Засідання Пленуму відкриває Голова Верховного Суду України Романюк Я.М.

Проходить реєстрація членів Пленуму Верховного Суду України.

Зареєстровано 21 суддю Верховного Суду України. Кворум є.

П о р я д о к д е н н и й :

Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» статті 6, частинам першій і другій статті 8, частинам першій і другій статті 24, частинам першій і другій статті 55, частинам першій, п'ятій і шостій статті 126 Конституції України.

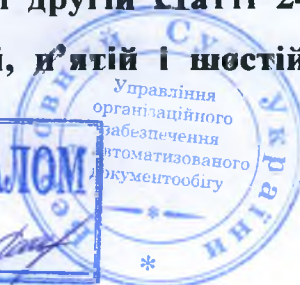
Доповідач: Голова Верховного Суду України Романюк Я.М.

Ставиться на голосування порядок денний.

Голосували: за — 21. Порядок денний затверджено.

СЛУХАЛИ: Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» статті 6, частинам першій і другій статті 8, частинам першій і другій статті 24, частинам першій і другій статті 55, частинам першій, п'ятій і шостій статті 126 Конституції України.

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ
«15» 02 2017. *Я.М. Романюк*

Романюк Я.М.:

— Верховний Суд України жодним чином не заперечує необхідності змін у судовій системі. Кожен орган державної влади України підпорядкований Конституції України, стаття 19 якої гласить, що органи державної влади повинні діяти в межах і в спосіб, передбачених Конституцією України. І жоден орган державної влади, у тому числі й Верховна Рада, не є винятком. На нашу думку, є певна невідповідність положень нового Закону Конституції України.

Відповідно до положень нового Закону «Про судоустрій і статус суддів» Верховний Суд України, Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Вищий адміністративний та Вищий господарський суди повинні бути ліквідовані, а на їх матеріально-технічній базі утворена нова судова установа — Верховний Суд.

Пригадаємо повноваження органів державної влади, зазначені в Конституції України, які надають право ліквідувати судові установи. Відповідно до Конституції, яка діяла станом на 2 червня й діє сьогодні, повноваження щодо ліквідації судів віднесено до повноважень Президента України. Але рішення про ліквідацію Верховного Суду України та трьох вищих спеціалізованих судів чомусь приймає інший орган державної влади, а саме Верховна Рада України.

За загальним правилом, органи державної влади України можуть ліквідуватися, якщо відпала потреба в повноваженнях, якими вони наділені, немає потреби у виконанні таких функцій, які виконує орган державної влади, або такі функції передаються іншому органу державної влади. Відповідно до Конституції України Верховний Суд України був, а Верховний Суд надалі буде найвищою судовою установою держави. Отже, конституційний статус нинішнього Верховного Суду України не змінюється: він є й буде найвищою судовою установою.

У нинішніх повноваженнях Верховного Суду України, а також у повноваженнях майбутнього Верховного Суду є те саме — це забезпечення

однакового застосування норм закону всіма судами. Різняться лише

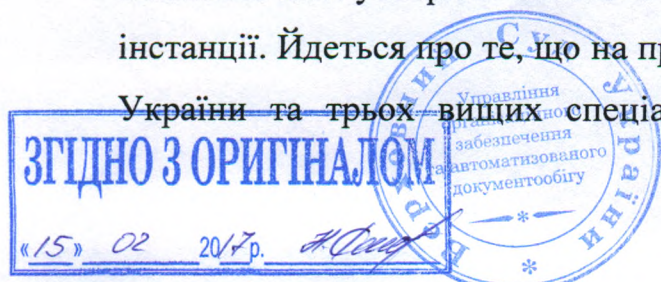

інструменти. Якщо нині Верховний Суд України забезпечує це як суд четвертої ланки шляхом перегляду судових рішень у тих випадках, коли суди касаційної інстанції по-різному в справах із подібних правовідносин застосували одну й ту саму норму матеріального права, то у подальшому цю функцію Верховний Суд забезпечуватиме шляхом касаційного розгляду. Саме так забезпечують єдність судової практики майже всі суди континентальної частини Європи. І саме на цьому Верховний Суд України наполягав — на необхідності саме такої реформи.

За будь-яких змін законодавець ніколи не вдавався до такого кроку, як ліквідація конституційного органу найвищої судової установи держави. На нашу думку, це не відповідає Конституції.

Ліквідація Верховного Суду України призводить до того, що новий Верховний Суд утворюється шляхом проведення конкурсних процедур, у яких можуть брати участь працюючі судді і Верховного Суду, і вищих спеціалізованих судів, і будь-яких інших судів, які мають досвід судової роботи не менше 10 років, а також науковці, адвокати з аналогічним стажем роботи.

У чому ми вбачаємо невідповідність Конституції? Хочу наголосити, що йдеться, власне, не лише про нинішній Верховний Суд і про три вищих спеціалізованих суди, адже якщо уважно перечитати Прикінцеві та перехідні положення нового Закону «Про судоустрій і статус суддів», то ми побачимо, що законодавець передбачає в найближчі три роки утворення так званих апеляційних округів, а в подальшому — (без визначення строку) оружних судів, судів першої інстанції. Не важко спрогнозувати, що саме за таким принципом буде відбуватися й подальша судова реформа. Прийматимуться рішення про ліквідацію трьох чи чотирьох апеляційних судів, а на їх матеріально-технічній базі буде утворюватися новий окружний апеляційний суд. Прийматимуться рішення про ліквідацію трьох, чотирьох, місцевих судів, а на їх матеріально-технічній базі утворюватиметься новий місцевий окружний суд як суд першої інстанції. Йдеться про те, що на прикладі нинішньої ліквідації Верховного Суду України та трьох вищих спеціалізованих судів подальша реформа такими

самими підходами буде втілюватися в життя. Тому ми сьогодні й намагаємося не допустити неконституційності таких процесів.

Статті 126 та 129 Конституції України проголошують, що судова гілка влади є незалежною й кожен суддя також є незалежним. Однією з таких ознак незалежності є незмінюваність судді. Цей принцип незмінюваності суддів передбачає, що суддю, який обраний на визначений чи невизначений строк, не може бути звільнено до закінчення цього строку, крім випадків, коли суддя бажає звільнитися за власним бажанням, за станом здоров'я або він звільняється через вчинення дисциплінарного проступку чи кримінально-караного діяння. У нинішній ситуації суддям пропонують не звільнитися, а пройти конкурс в установу, яка юридично ще не створена, яка буде створена лише в майбутньому й саме тими особами, які стануть переможцями конкурсу.

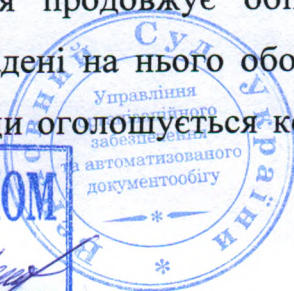
Яка ж доля чекає тих, хто не стане переможцями? Конституція України не передбачає такої підстави звільнення, як ліквідація судової установи. Таким суддям повинно бути запропоновано переведення до іншої судової установи. І лише в разі відмови від такого переведення суддю може бути звільнено із займаної посади. Отже, на нашу думку, запропонований порядок проведення конкурсу та подальшого вивільнення суддів суперечить конституційним засадам незмінюваності суддів — принципу незалежності суддів.

Що стосується осіб, які не пройдуть кваліфікаційного оцінювання, то вони будуть визнані непридатними для подальшого здійснення правосуддя. Звільнення цих осіб можливе лише з підстав і в порядку, які передбачені для звільнення судді у зв'язку з порушенням дисципліни.

Суддям, 5-річний строк яких припинився, теж пропонується пройти конкурсні процедури. І знову ж таки виникає логічне запитання: «А конкурсні процедури куди?» Адже суддя після закінченню 5-річного строку не звільнений із своєї посади. Вакансія в суді у зв'язку із закінченням 5-річного строку не утворилася, суддя продовжує обіймати свою посаду, ходити на роботу, виконувати покладені на нього обов'язки, крім права здійснення правосуддя. Не зрозуміло, куди оголошується конкурс, якщо немає вакантної посади. І це

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

«15» 02 2017р.

теж є порушенням міжнародних стандартів, які встановлюються для незалежності суддів.

Що стосується нерівних умов суддів. Те, що особи однакової кваліфікації за виконання однакової роботи повинні отримувати однакоку винагороду, впливає із статті 24 Конституції України, яка проголошує рівність усіх громадян України перед законом. Нинішній Закон пропонує, що особи, які пройшли конкурсні процедури й у подальшому були перепризначені на судову роботу, отримують один рівень матеріального забезпечення, а особи, які таких конкурсних процедур не пройшли, — інший рівень матеріального забезпечення. Тобто судді, які працюють і виконують ту саму роботу, мають однакоку кваліфікацію, будуть отримувати незалежно від себе різний розмір матеріальної винагороди.

Те саме стосується пенсійного забезпечення. У Законі пропонується, що ті, хто пройшли конкурсні процедури й відпрацювали 3 роки, отримують право на інший розмір пенсійного забезпечення, ніж ті судді, які йдуть у відставку зараз чи, ставши переможцями конкурсу, не зможуть пропрацювати три роки (скажімо, через 2 роки їм виповниться 65). У цьому, власне, ми також вбачаємо невідповідність Конституції, порушення принципу рівності всіх осіб.

Стаття 8 Конституції України проголошує, що в Україні діє принцип верховенства права. Відповідно до цього принципу в Україні має сповідуватися принцип поділу влади. Законодавча влада не повинна втручатись у діяльність іншої, не повинна ситуативно, на емоціях вдаватися фактично до ліквідації судової гілки влади.

ВИСТУПИЛИ:

Сімоненко В.М.:

— Від себе особисто та від Ради суддів хочу підтримати звернення до Конституційного Суду з конституційним поданням.

Гуменюк В.І.:

— Подання до Конституційного Суду — це нагальна потреба. Воно потрібне для того, щоб виправити відповідні помилки, які допущено під час прийняття цього Закону.

Судова реформа необхідна, але не повинні порушуватися права громадян.

Поява самого Закону не сприяла поліпшенню судової системи, оскільки більше 40 % суддів, які працювали, подали заяву про відставку за власним бажанням. Тому щоб не допустити колапсу, зберегти професійні кадри, це подання є нагальним. Будемо говорити про його якнайшвидший розгляд у Конституційному Суді. У цілому я підтримую подання.

Волков О.Ф.:

— Я пропонував би підтримати це подання. У мене є певні фахові претензії до статей самого тіла Закону, і, можливо, там щось треба було заробити краще, але це питання законодавця. У Перехідних положеннях закладені строки, визначені поняття та дії. На моє переконання, ці положення не відповідають конституційним положенням, а особливо Перехідним положенням Конституції, яка набрала чинності 30 вересня.

Головуючий:

— Пропонується перейти до голосування.

На ваш розсуд пропонується такий проект постанови Пленуму: «Обговоривши внесений Головою Верховного Суду України Романюком Я.М. проект конституційного подання щодо відповідності (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» статті 6, частинам першій і другій статті 8, частинам першій і другій статті 24, частинам першій і другій статті 55, частинам першій, п'ятій і шостій статті 126 Конституції України, керуючись статтею 150 Конституції України, статтями 13, 38–41, 93 Закону України «Про Конституційний Суд України», пунктом 5 частини другої статті 38, пунктом 5 частини другої статті 48 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»,

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

«15» 02 2017р.

Пленум Верховного Суду України постановляє: звернутися до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» статті 6, частинам першій і другій статті 8, частинам першій і другій статті 24, частинам першій і другій статті 55, частинам першій, п'ятій і шостій статті 126 Конституції України».

Хто за такий проект постанови Пленуму? Прошу проголосувати.

Голосували: за — 21. Рішення прийнято.

ПОСТАНОВИЛИ: Прийняти постанову Пленуму Верховного Суду України від 3 жовтня 2016 року № 19 «Про звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням щодо відповідності (конституційності) окремих положень пунктів 4, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 17, 20, 22, 23, 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 2 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» статті 6, частинам першій і другій статті 8, частинам першій і другій статті 24, частинам першій і другій статті 55, частинам першій, п'ятій і шостій статті 126 Конституції України».

Голова
Верховного Суду України

 Я.М. Романюк

Секретар Пленуму
Верховного Суду України

 М.І. Гриців

